

Sprog i Norden

Titel: Svenska i toppen och i blåsväder. Om svenskundervisningen i finska skolor

Forfatter: Hanna Lehti-Eklund

Kilde: Sprog i Norden, 2012, s. 1-11 [i hæftet: s. 65-76]

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Dansk Sprognævn

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Svenska i toppen och i blåsväder. Om svenskundervisningen i finska skolor

Hanna Lehti-Eklund

Denna artikel handlar om en undersökning av praktikerna i undervisningen av svenska som främmande språk i finska grundskolor och gymnasier. Undersökningen som har genomförts inom projektet Svenska i toppen baserar sig på intervjuer av elever och lärare samt berättelser skrivna av elever. Resultaten visar att trots en relativt negativ laddad mediedebatt ter sig helhetsbilden av vardagen i svenskundervisningen som positiv. De flesta elever ställer sig positiva eller neutrala till svenskundervisningen. Motivationen för att vilja lära sig svenska skapas lokalt av läraren och eleverna tillsammans i klassrummen och i skolan. Det är också viktigt att skolmiljön stöder lärare och elever i deras arbete.

I denna artikel redogörs för vad elever och svensklärare i finska grundskolor och gymnasier anser om svenskundervisningen, vad de har för önskemål och vilka praktiker som är kännetecknande för undervisningen i svenska i finska skolor. Med skolämnet *svenska* avses alltså svenska som främmande språk. Artikeln baserar sig på resultat som vi har fått fram inom projektet *Svenska i toppen* vid Helsingfors universitet och den bygger på forskningsrapporterna Green-Vänttinen, Korkman & Lehti-Eklund (2010) och Lehti-Eklund & Green-Vänttinen (2011).

Artikeln inleds med en beskrivning av den diskussion som under de senaste åren pågått kring undervisningen av svenska i finska skolor. Därefter redogörs kort för syfte, material och metoder inom projektet. Resultaten består av ett sammandrag av elevernas och lärarnas synpunkter samt några reflexioner på basis av klassrumsobservationer och om skolans roll i svenskundervisningen.

Under de senaste åren har svenskundervisningen i de finska skolorna i Finland debatterats flitigt i medierna. Diskussionen om svenskans ställning i de finska skolorna har tagits upp med jämna mellanrum, men under 2000-talet har den i viss utsträckning trappats upp. Ett centralt tema har varit huruvida svenskan fortsättningsvis ska behållas som ett obligatoriskt skolämne i finska skolor. I dag läser alla finska elever svenska åtminstone tre år i grundskolan i årskurs 7–9 med två timmar i veckan (s.k. medellång lärokurs, B-svenska). I vissa skolor är det möjligt att inleda studier i svenska redan i årskurs 3 med

så kallad A-svenska. I gymnasiet är fem kurser i svenska obligatoriska. Vissa studier i svenska ingår också som en obligatorisk del i yrkesutbildningen. Som skolämne har svenskan krympt under de senaste femton åren: antalet veckotimmar i grundskolan minskade på 1990-talet och efter att svenskan 2005 blev frivillig i studentexamen har antalet abiturienter som skriver svenska sjunkit. Hösten 2010 skrev till exempel kring 65 procent av abiturienterna svenska i studentskrivningarna.

Debatten om svenskan som skolämne har varit tudelad med å ena sidan negativt inställda debattörer som vill slopa "tvångssvenskan" som ett obligatoriskt skolämne och å andra sidan personer som ser svenskan som en resurs och som oroar sig för hur sämre kunskaper i svenska påverkar språkets roll i samhället. I en ledare i den största finskspråkiga dagstidningen *Helsingin Sanomat* pekades hösten 2009 på två orsaker till det hårdare debattklimatet: svenskan ses av den nya politiker- och tjänstemannagenerationen inte längre som en inkörsport till Norden utan som ett språk bland många andra inom EU. En annan orsak är att åsikterna i de sociala medierna ofta presenteras anonymt, vilket tillåter hätskare tongångar.¹

Flera politiker och beslutsfattare har dock betonat hur viktigt och användbart språk svenska är för finnar. Samtidigt har de också uttryckt oro för försämrade kunskaper i svenska. Presidenterna Ahtisaari och Koivisto har betonat svenskans betydelse som ett kommunikationsmedel i Norden.² Också Paavo Lipponen, tidigare statsminister och riksdagens talman, har i offentligheten uppvisat ett starkt stöd för svenskan, bland annat genom att vara ordförande för *Svenska nu*, ett nätverk för svenska språket och kulturen i Finland.³

Även om debatten om svenskan, i synnerhet före riksdagsvalet 2011, ofta har haft en negativ betoning, har den också aktiverat planering kring och lansering av nya idéer kring svenskundervisningen. Hösten 2011 publicerades *Handlingsprogram för ett Finland med två levande nationalspråk* som också innehåller förslag om hur undervisningen i svenska i finska skolor kan utvecklas.⁴

Debatten om svenskundervisningen hösten 2011 visade att det också finns ett stort intresse bland finska föräldrar för att deras barn ska lära sig att kom-

1 "Ruotsinkielisten kasvava huoli oikeuksistaan on aiheellinen" (De svenskspråkigas oro för sina rättigheter är berättigad), *Helsingin Sanomat* 25.10.2009.

2 "Bevara och stärk svenskan i Finland", *Hufvudstadsbladet* 28.8.2009, "Svenskan är viktig för oss", *Hufvudstadsbladet* 8.6.2009.

3 "Svenskan vore värd ett eget parti och en konsumentrörelse", *Vasabladet* 27.8.2011.
<http://www.svenskanu.fi/>

4 <http://ft.huset.fi/sve/bestall/>

municera väl på svenska. Ett uttalande av den sverigesvenska politikern Maria Wetterstrand om att det är synd att det inte finns tvåspråkiga skolor i Finland utlöste en debatt som utöver tvåspråkiga skolor också kom att gälla hur finska elever kunde lära sig goda färdigheter i svenska.⁵ Bland annat diskuterades möjligheten att utvidga språkbadsundervisningen i svenska.⁶

Läroplansgrunderna i Finland kommer att förnyas under de närmaste åren. Beroende på hur arbetet framskrider kommer de nya grunderna eventuellt att tas i bruk 2014. Debatten om svenskan har bidragit med förslag till hur undervisningen i svenska för finskspråkiga i framtiden ska läggas upp. Avsikten med projektet *Svenska i toppen* har varit att studera de aktuella praktikerna i undervisningen och även att komma med förslag till hur dessa kunde utvecklas.

Projektet Svenska i toppen

Projektet *Svenska i toppen* har haft den aktuella debatten om svenskundervisningen som utgångspunkt. De som utbildar lärare och deltar i bedömningen av proven i studentexamen vet att verkligheten är mer mångfacetterad än vad den negativt betonade debatten vill påskina. Det har dock funnits relativt litet forskningsbaserad information om praktikerna i skolorna. Syftet med projektet har varit att fokusera på de praktiker som tillämpas genom att lyfta fram goda praktiker men också genom att studera vad som skulle kunna utvecklas. De frågor som projektet har ställt är följande:

- Vad kännetecknar svenskundervisningen?
- Vad anser eleverna och lärarna om svenskundervisningen?
- Vilka faktorer i skolkontexten stöder undervisningen?

Teoretiskt och metodiskt har projektet hämtat inspiration från språkinlärnings-ekologi, etnografi och sociala och sociokulturella teorier om lärande (t.ex. Wenger 1999 och van Lier 2004). Vi har sett på inläring av språk i klassrummet som en situerad process där de olika sociala kontexterna spelar en roll (jfr Säljö 2000).

Undersökningen omfattar sju gymnasier och sju grundskolor i olika delar av Finland. Gymnasierna valdes ut bland 30 skolor som hade de bästa resultaten i svenska i studentexamen 2004–2006. Urvalet av grundskolor gjor-

5 <http://hbl.fi/nyheter/2011-09-11/wetterstrand-vill-ha-tvasprakiga-skolor>, "Kaksikielinen koulu toisi ruotsin kielen eläväksi" (En tvåspråkig skola skulle göra svenskan levande, *Helsingin Sanomat* 1.11.2011)

6 "Experter ense: språkbud nyckeln till tvåspråkighet", *Hufvudstadsbladet* 7.11.2011.

des i samarbete med Utbildningsstyrelsen. Gymnasierna gav tillstånd till att deras namn publicerades, medan grundskolorna i undersökningen är helt anonyma.

Vid insamling av materialet har så kallad triangulering tillämpats för att få fram olika perspektiv på undervisningen. Med triangulering avses att man samlar in olika typer av material för att belysa ett problem ur olika synvinklar (se t.ex. Olsen 2004). Materialet består av elevintervjuer i grupp, intervjuer med lärare och rektorer samt observationer av undervisningen. I grundskolan har vi dessutom velat få synpunkter från så många elever som möjligt och har därför brett elever i årskurs nio att skriva ner sina synpunkter på svenskundervisningen.

Vi har i synnerhet velat få med elevåsikter som ofta förbises vid planering och evaluering av undervisningen. Murphey (2008) som har undersökt undervisningen av engelska i Japan betonar värdet av elevperspektiv när man utvecklar undervisningen. Deltagandet i elevintervjuer har varit frivilligt och de minderåriga elevernas vårdnadshavare har gett sitt skriftliga tillstånd för intervjun. Tabellen nedan visar materialet kvantitativt:

Tabell. Materialet för undersökningen

	Elevintervjuer i grupp	Elevberättelser	Läraryntervjuer	Rektorsintervjuer	Observerade lektioner
Sju grundskolor	18 (86 elever)	156	12	7	39
Sju gymnasier	18 (84)	-	16	5	24

Skolbesöken tog oftast flera dagar i anspråk. I dem deltog några forskare samt forskningsbiträden, sammanlagt 4–5 personer. Klassrumsobservationerna gjordes som deltagande observation, vilket innebar att vi under plenarundervisning satt längst bak i klassen och under grupparbeten rörde oss runt i klassen, lyssnade på eleverna och hjälpte till. Elevintervjuerna gjordes huvudsakligen i grundskolan i årskurs 9 och i gymnasiet i årskurs 2. I intervjuerna frågades eleverna bland annat om deras inställning till och motivation att studera svenska, bruket av svenska utanför skolan och undervisningen i skolan. I berättelserna bad vi elever skriva ner vad de tyckte om och inte tyckte om i svenskundervisningen. Vi bad dem också berätta vad de skulle vilja ha mer eller mindre av i undervisningen. Frågorna i lärarintervjuerna handlade om lärarnas arbete men också om deras egen relation till svenskan. Lärarna tillfrågades bland annat om material, arbetsformer och kontakt med svensk kultur i undervisningen, undervisning av muntlig färdighet, deras strategier vid bruket

av svenska och finska i klassen, attityder till undervisningen och skolan som arbetsmiljö. Rektorerna berättade i sina intervjuer om skolan som arbetsmiljö och som studiemiljö.

Elevernas synpunkter

På de flesta punkter stämde resultaten från undersökningarna i gymnasiet och i grundskolan mycket väl överens i fråga om elevernas åsikter. Enligt vår undersökning är det en klar minoritet som har en negativ inställning till svenskan. Ungefär hälften av eleverna är positivt inställda till svenska både i grundskolan och i gymnasiet, en del är neutrala och cirka 11 procent är negativt inställda i gymnasiet, cirka 20 procent i grundskolan. I siffrorna ingår både resultaten från intervjuerna och berättelserna. Av berättelserna i grundskolan framgår att en del elever kan ha en kluven inställning då de tycker om undervisningen i den egna skolan men tvivlar på om de kommer att behöva svenska i framtiden, vilket framgår av följande exempel ur en berättelse (elevernas synpunkter har översatts till svenska):

(1) Jag tycker just inte alls om att studera svenska, för finnar måste läsa svenska men svenskar behöver inte lära sig finska. Jag tycker om svenska för att vi har en bra lärare.

De tre viktigaste motiverande faktorerna som gymnasisterna lyfter fram i intervjuerna är arbetslivet, tvåspråkighet och migration: de kommer att behöva svenska i arbetslivet, man borde ha åtminstone baskunskaper i Finlands andra officiella språk svenska och de kan tänka sig att flytta till södra eller västra Finland, till Sverige eller till Norden för att studera eller att arbeta. Också eleverna i grundskolan tar upp samma slags aspekter. I berättelserna nämns även ofta läraren och undervisningen som en motiverande faktor. En grundskoleelev skriver på följande sätt:

(2) Våra lektioner i svenska är riktigt bra: parabete, lyssna på texter och läsa. Läraren berättar också mycket om Sverige och visar tidningsartiklar. Det är roligt. Lektionerna är mångsidiga, det finns inget mer att önska.

Det är uppenbart att läraren spelar en stor roll för att väcka och upprätthålla motivationen för att lära sig svenska. Detta bekräftas också av att resultaten inte skiljer sig avsevärt beroende på var skolan ligger geografiskt. Däremot kan atmosfären i skolan och svensklärares arbetsvillkor påverkas av att skolans ledning stöder undervisningen av svenska (se nedan). Helhetsbilden av

elevundersökningen är positiv och undervisningen i svenska får ett gott betyg av många elever. På vissa punkter kommer eleverna dock med önskemål som det vore viktigt att lyssna på.

Både i grundskolan och i gymnasiet upplever eleverna att de lär sig svenska bäst genom att få tala svenska. Muntlig övning görs ofta i form av pararbete som överhuvudtaget används mycket som arbetsmetod i synnerhet i grundskolan. Eleverna önskar också att få lära sig ett vardagsnära ordförråd och att få lära sig mer om svensk kultur. I studentexamen i Finland ingår inte någon muntlig del i språkprovet, vilket i viss utsträckning kan förklara att muntlig kommunikation inte alltid har en så synlig plats i språkundervisningen i gymnasier. Många gymnasier anser även att det är ett problem att våga tala svenska.

Andra önskemål som eleverna kom fram med var att mera autentiskt material såsom film, musik eller tidningsartiklar skulle användas i undervisningen där läroboken fortfarande spelar en stor roll. I gymnasier förekom också olika typer av material som tillägg till läromedlen, men i synnerhet i grundskolan önskade sig lärarna mera lättillgängligt material, till exempel videoklipp, som språkligt sett skulle vara på rätt nivå med tanke på eleverna.

Undervisningen, lärarna och skolan

I grundskolan undervisade svensklärarna oftast i två ämnen, dvs. i svenska och oftast i något annat språk, engelska, tyska eller franska. Detta gällde också vissa lärare i gymnasier, men en del undervisade enbart i svenska. Vissa gymnasier hade en internationell IB-linje där eleverna också läste svenska.

Både i grundskolan och i gymnasiet är lärarnas insats central för hur undervisningen genomförs i klassrummet. Lärarna i vår studie var engagerade och ville skapa en positiv och ledig stämning i klassrummet. I språkundervisningen är det också viktigt att det satsas på kontinuerligt arbete. Fasta ramar och arbetsro i klassen var något som både lärare och många elever uppskattade. På grundskoleelevernas topp-fem-önskelista fanns utöver muntliga övningar och vardagssvenska, pararbete och svensk kultur också lugn i klassen. Som de viktigaste målsättningarna i grundskolan nämnde lärarna att eleverna ska våga tala svenska och få en positiv inställning till språket. I gymnasiet strävade lärarna efter att eleverna både ska nå tillräcklig kompetens för att klara sig i högskolestudier och också lära sig att kommunicera på svenska.

Nedan finns ett exempel på en observation ur en gymnasieklass på en IB-linje. Det var en livlig lektion som engagerade eleverna. Grammatiktemat som handlade om futurum i svenska visualiserades med aktuella nyheter om kända personer tagna ur svenska tidskrifter. Lektionen som försiggick före jul

inleddes med gemensamma julsånger och innehöll mycket pardiskussioner. Eleverna fick också evaluera och rätta varandras texter i grupp samt presentera resultaten för varandra. Läraren talade svenska men en del grammatik visades i text på finska.

Skola: Jyväskylä lyseon lukio	
Årskurs: 3, IB-linje	Tidpunkt: 8.12.2008 kl 14.20–15.40
Antal elever: 21	Bok: <i>Dags</i>
Tid	Aktivitet, innehåll
14.15	Läraren inleder med småprat på svenska och frågar eleverna om hur helgen har gått. Eleverna ska parvis diskutera något typiskt finskt fenomen, läraren går runt i klassen talar med eleverna, uppmuntrar, frågar.
och	
14.25	"Hej tomtegubbar" spelas upp. Eleverna har röstat om vilken sång de ska sjunga.
Klassen	sjunger med i den och sedan också bonuslåten "Rudolf med röda mulen".
14.30	Genomgång av dagens grammatiktema futurum med hjälp av dokumentkameran. Texten på dokumentkameran är på finska och exemplen på svenska. Läraren frågar eleverna om det finns en egen verbform i svenska som heter futurum. Eleverna svarar nekande. Läraren: Vilket verb passar aldrig i futurum? E: vill Läraren går igenom olika alternativ för att uttrycka futurum: presens, <i>komma att</i> , <i>tänka, ska</i> + infinitiv
14.40	Läxan ur boken gås igenom. Eleverna skulle översätta meningar från finska till svenska.
14.47	L: Kan jag fråga vem som helst idag? L frågar eleverna hur de har översatt . Eleverna diskuterar parvis kommande händelser.
14.50	Muntlig övning. Läraren visar exempel på bruket av futurum i sverigesvenska tidningar med dokumentkameran. Hon förklarar bruket av presens, <i>ska</i> och <i>komma att</i> i nyheter som handlar till exempel om Madonna och prins Charles. Eleverna är nyfikna på vad nyheterna handlar om.
15.00	Eleverna bildar grupper på 5–6 som ska hitta och rätta fel i meningar ur essäer.
15.12	Grupperna går fram och presenterar muntligt hur felen har rättats och motiverar sina val.
15.25	Pardiskussion om olika nationaliteter: "Svensken är en färgstark person..." Läraren går runt.
15.35	Klassen lyssnar på en text ur boken som handlar om nordbor, deras skillnader och likheter.

Svensklärarna utnyttjar olika strategier i sitt eget språkbruk i klassrummen. I vår studie fanns det både lärare som huvudsakligen använde svenska, men det fanns också klassrum där finskan var det dominerande samtalspråket. En del lärare motiverade bruket av ett gemensamt språk bland annat med att det gav dem bättre kontakt med eleverna. I grundskolan där de flesta elever startar utan att ha kunskaper i svenska är det en utmaning för läraren att kunna använda svenska maximalt mycket. I grundskolan uppskattade de flesta elever att lärarna talade både svenska och finska för att det gav dem bättre möjlighet att hänga med i undervisningen. I gymnasiet tyckte eleverna om när lärarna använde mycket svenska på samma sätt som till exempel på lektionerna i

engelska. Vår studie visade att elever gavs bättre möjligheter för olika typer av interaktion, inte enbart om innehåll som fanns i läroboken, om läraren använde mycket svenska. Detta tycktes också ha en god inverkan på elevernas muntliga kompetens.

I vissa skolor satsas det på olika typer av projekt för att skapa kontakt med svensk kultur, antingen i Finland eller i Sverige. Det kan handla om teaterbus-sar, aktiviteter inom *Svenska nu*-nätverket, vänskolor i de nordiska länderna eller Lucia-fester. I en färsk utredning om det nordiska samarbetet inom skol-sektorn konstaterar Linna (2011:4) att det finns en nära koppling mellan sam-arbetet och "hur väl man kan svenska i Finland och hur språket undervisas i skolorna". Han betonar (2011:18) att "det är viktigt att väcka intresset för det nordiska och därigenom också för svenska språket och kulturen redan i skol-åldern". Vår undersökning bekräftar att alla satsningar på kultur uppskattades både av elever och lärare. I en av grundskolorna som hade haft samarbete med en vänskola i Sverige sade representanten för årskurs 9 i sitt tal på vår-festen att veckan i vänskolan i Sverige var den upplevelse som eleverna kom bäst ihåg. Samtidigt tar alla projekt som sker utanför skolans ramar mycket tid i anspråk och kräver ansökan om anslag och andra resurser som inte är till-gängliga för alla svensklärare.

Största delen av de lärare vi intervjuade trivdes bra i sin skola och talade uppskattande om sina kolleger, elever och skolans ledning. Det viktigaste verkade vara att lärarna hade möjlighet att förverkliga sig själva, att de kunde samarbeta med kolleger och fick stöd för sitt arbete av ledningen. Både i grundskolan och i gymnasier konstaterade lärarna att rektorns roll är syn-nerligen viktig för hur lärarnas arbete utformas och hurdant stöd de får. Att rektorerna betonar respekt för allas arbete och en jämlik inställning till alla ämnen i skolan är centralt för att det ska uppstå en arbetsmiljö där alla trivs.

Såsom ovan nämndes, har antalet timmar i svenskundervisningen min-skatt sedan 1990-talet. Också målsättningarna har ändrats. I den nuvarande läroplanen betonas kommunikativa färdigheter: i årskurs 9 i B-svenska ligger tyngdpunkten till exempel på muntlig interaktion, men eleverna ska också lära sig att skriva korta vardagliga texter och de ska lära sig om finlandssven-ska, sverigesvenska och om det övriga Norden. Målsättningen för att tala och skriva för ett gott betyg ligger på nivå A1.3, vilket motsvarar en baspresteran-de språkanvändare enligt Gemensam europeisk referensram.⁷ I gymnasiet betonas interkulturell kommunikation och beredskap att själv kunna utveckla

7 [http://www.oph.fi/lagar_och_anvisningar/laroplans- och_examensgrunder/grundlaggande_ utbildningen](http://www.oph.fi/lagar_och_anvisningar/laroplans-och_examensgrunder/grundlaggande_utbildningen)
<http://www.fba.uu.se/portfolio/sv/link7.htm>

sina färdigheter i svenska. Målsättningen för muntlig och skriftlig färdighet på god nivå i B-svenska i gymnasiet är B1.1, på nivå för en självständig språkanvändare.⁸

Även om en del grammatiskt stoff har utelämnats sedan 1990-talet kunde omfattningen av det som lärs ut i svenska ses över. Marketta Sundman (2011) har i projektet *På väg mot kommunikativ kompetens: tillägnet av svenskans struktur hos finska inlärare* kommit fram till vilka strukturer som är relevanta att lära sig i svenska i grundskolan. Hon har utgått från strukturer som är vanliga och nödvändiga för begripligheten. Hennes förteckning omfattar substantivets numerusböjning och species, tempusformerna för verben samt bruket av infinitiv i vissa strukturer. Också skillnaden mellan ordföljden i frågor och påståenden är central. Däremot ingår i lärostoffet vissa strukturer som inte är relevanta för begripligheten och som också har visat sig vara svåra att lära sig såsom ordföljden i bisatser och indirekta frågor (se t.ex. Håkansson 2004, Eklund Heinonen 2009). Enligt vår mening skulle det med tanke på de nuvarande få veckotimmarna vara viktigt att granska vad som utgör kärnstoffet i grundskolan och i gymnasiet och vad som kunde utelämnas.

Sammanfattning

Resultaten från de undersökningar som gjorts om svenskundervisningen i gymnasierna och grundskolorna ser förvånansvärt likadana ut, också i fråga om vad som kan utvecklas i undervisningen. Helhetsbilden av vardagen i svenskundervisningen är positiv. De flesta elever ställer sig positiva eller neutrala till svenskundervisningen. Motivationen för att vilja lära sig svenska skapas lokalt av läraren och eleverna tillsammans i klassrummen och i skolan. Det är också viktigt att skolmiljön stöder lärare och elever i deras arbete.

Det som eleverna önskar lära sig mera av är vardagssvenska och svensk kultur. Lärare och elever vill ha tillgång till mera autentiskt material. I synnerhet i grundskolan borde det finnas lättillgängligt material på rätt nivå. Det vore önskvärt att lärarna i hög grad satsade mycket på att själva tala svenska på lektionerna. Idag, när de nya målsättningarna i läroplanerna i Finland ses över, vore det viktigt att granska vad som är kärnstoff. Man kunde koncentrera sig på vardagsnära ordförråd i grundskolan och mest centralt ordförråd i standardsspråket i gymnasiet. Däremot kunde man i grundskolan fästa mindre vikt vid strukturer som inte är nödvändiga för begripligheten. Överhuvudtaget borde man i fråga om strukturer i högre grad beakta vad elever på olika stadier kan lära sig.

8 http://www.oph.fi/lagar_och_anvisningar/laroplans-och_examensgrunder/gymnasiet

Vår studie bekräftar att det inte nödvändigtvis finns en omedelbar koppling mellan verksamheten i en enskild skola och den debatt som förs i medierna. De uppfattningar och erfarenheter som lärarna och framför allt eleverna har om svenskundervisningen är synnerligen relevanta för hur undervisningen i framtiden ska se ut.

Summary

In this paper, the practices of teaching Swedish as a foreign language in Finnish secondary schools and upper secondary schools are discussed. The research is based on interviews with pupils and teachers and pupils' stories about learning Swedish. The results show that despite a negative media debate, the general impression of the everyday reality of Swedish classrooms is positive. Most of the pupils have a positive or a neutral attitude towards learning Swedish. The motivation to learn is created locally in the classrooms together by the pupils and teachers. It is also important that the school

Litteratur

- Eklund Heinonen, Maria, 2009: *Processarbet på prov. Bedömning av muntlig språkfärdighet hos vuxna andraspråksinlärare*. Uppsala: Uppsala universitet.
- Green-Vänttinen, Maria, Korkman, Christina och Lehti-Eklund, Hanna, 2010: Svenska i finska gymnasier Nordica Helsingensia 22. Helsingfors: Helsingfors universitet.
- Håkansson, Gisela, 2004: Utveckling och variation i svenska som andraspråk enligt processbarhetsteorin. I Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.) Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. S. 153–169.
- Lehti-Eklund, Hanna och Green-Vänttinen, Maria, 2011: Svenska i finska grundskolor. Helsingfors: Helsingfors universitet.
- Linna, Markku, 2011: *Utveckling av det nordiska samarbetet inom skolsektorn*. Utredning. Helsingfors: CIMO.
- Murphey, Tim, 2008: The collaborative wisdom of student voice. I *Divergens and Convergence. Education with Integrity*. Proceedings of the 7th Annual JALT Pan-SIG Conference. Tillgänglig genom <http://jalt.org.pansig/2008/HTML/Murphey.htm>

- Olsen, Wendy, 2004: Triangulation in Social Research: Qualitative and Quantitative Methods Can Really be Mixed. I: Holborn, M. & Haralambos, M. (ed.) *Developments in Sociology*. Ormskirk: Causeway Press. Tillgänglig genom <http://research.apc.org/images/5/54/Triangulation.pdf>
- Sundman, Marketta, 2011: Vilken grammatik krävs för kommunikativ kompetens i svenska? Föredrag vid seminariet *På väg mot kommunikativ kompetens: tillägnandet av svenskans struktur hos finska inlärare* 11.2.2111 vid Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Säljö, Roger, 2000: *Lärande i praktiken*. Stockholm: [Norstedts].
- van Lier, Leo, 2004: *The Ecology and Semiotics of Language Learning. A Sociocultural Perspective*. Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Wenger, Etienne, 1999: *Communities of Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.

Emneord: Svensk som andrespråk, svenskundervisning

Hanna Lehti-Eklund är professor i nordiska språk vid Helsingfors universitet.